

O. ref. : 10527 / L / A / 94

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de mededeling van de taal waarvan de particulieren zich in de gemeenten met een speciale taalregeling hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd

---

De Raadgevende Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid artikel 6 ;

Gelet op het verzoek om advies van de Vice-Eerste Minister, Minister van Economische Zaken en het Plan van 12 november 1990,

Geeft op 26 november 1990 het volgende advies :

I. Voorwerp van het verzoek om advies

1. Het verzoek om advies betreft een ontwerp van koninklijk besluit dat de gemeentebesturen van de gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad, de "randgemeenten", de "taalgrensgemeenten", de gemeenten uit het Duitse taalgebied en de gemeenten uit het Malmédysse", ertoe verplicht om via het Rijksregister van de natuurlijke personen aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek (hierna : N.I.S.) "de taal mede te delen waarvan de particulieren zich hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd". Deze mededeling dient plaats te vinden op 1 december 1990, en geschiedt in het vooruitzicht van de aanstaande volks- en woningtelling, welke op 1 maart 1991 gehouden zou worden.

II. Algemene opmerkingen

2. Het ontwerp van koninklijk besluit steunt op artikel 6 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Die bepaling luidt als volgt :

"Wanneer de openbare overheden of de instellingen van openbaar nut bedoeld bij artikel 5, lid 1, krachtens een wet of een decreet de gemeenten om andere dan de in artikel 3 vermelde informatiegegevens kunnen verzoeken, kan de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de in artikel 12 bedoelde commissie, de gemeenten verplichten die gegevens te verstrekken door toedoen van het Rijksregister. De aldus verstrekte gegevens worden niet in het Rijksregister bewaard."

Die bepaling beoogt het voor de openbare overheden en de instellingen van openbaar nut mogelijk te maken om beroep te doen op de infrastructuur van het Rijksregister, teneinde van de gemeenten bepaalde gegevens te bekomen die niet in het Rijksregister opgenomen zijn.

3. De bij artikel 6 bedoelde verplichting kan aan de gemeenten slechts onder bepaalde voorwaarden worden opgelegd.

In de eerste plaats kan de verplichting om via het Rijksregister gegevens te verstrekken slechts bestaan ten voordele van openbare overheden of instellingen van openbaar nut bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983. Hiermee worden de overheden en instellingen bedoeld waaraan de Koning toegang tot de informatiegegevens van het Rijksregister heeft verleend. Het N.I.S. voldoet aan deze voorwaarde. (Zie koninklijk besluit van 11 oktober 1984 waarbij aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek toegang wordt verleend tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, B.S., 30 november 1984.)

Bovendien moet de bedoelde overheid of instelling de gemeente "krachtens een wet of een decreet" om de bedoelde gegevens kunnen verzoeken. Zoals in de adviesaanvraag wordt gesteld, kan de wettelijke grondslag ten deze gevonden worden in artikel 24 bis van de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek, ingevoegd bij artikel 81 van de wet van 1 augustus 1985. Volgens deze bepaling is o.m. elk gemeentelijk bestuur verplicht zijn kosteloze medewerking te verlenen aan de tenuitvoerlegging van de in hoofdstukken I tot IV bedoelde onderzoeken, waaronder de algemene volkstellingen, bedoeld in hoofdstuk III.

Artikel 24 bis bepaalt verder dat de daarin genoemde besturen onder nader gepreciseerde voorwaarden aan het N.I.S. toegang verlenen tot de individuele gegevens in hun bezit. Voor zover de gegevens betreffende de taal van de particulieren in het bezit van de gemeenten zijn (zie infra, nr. 5), is het N.I.S. derhalve gerechtigd toegang tot die gegevens te bekomen. Hieruit volgt dat het tot de macht van de Koning behoort te bepalen dat die gegevensoverdracht via het Rijksregister dient te verlopen.

Naar uit de door de Commissie ingewonnen inlichtingen is gebleken, zouden alle door het ontwerp van koninklijk besluit beoogde gemeenten beschikken over gegevens m.b.t. de taal waarvan de particulieren zich hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd. Op verzoek van die gemeenten zou die informatie bovendien in het Rijksregister zijn opgenomen. De wettelijke grondslag voor die werkwijze is te vinden in artikel 3, derde lid, van de wet van 8 augustus 1983. De in het ontwerp van koninklijk besluit bedoelde gegevens zouden bijgevolg beschouwd moeten worden als "in artikel 3 vermelde informatiegegevens". De Commissie is van oordeel dat die vaststelling geen beletsel vormt voor de toepassing van artikel 6 van de genoemde wet, ook al is daarin sprake van "andere dan de in artikel 3 vermelde informatiegegevens". Klaarblijkelijk is dit woordgebruik immers het gevolg van een loutere onoplettendheid van de wetgever, die nagelaten heeft de tekst van artikel 6 van het oorspronkelijke wetsontwerp aan te passen aan het bij amendement in artikel 3 ingevoegde derde lid. (Zie verslag Vandezande, Parl. St., Senaat, 1981-82, nr. 296-2, p. 10.)

4. Zo het aan de Commissie voorgelegde ontwerp aan de formele wettelijke vereisten beantwoordt, dient nog nagegaan te worden of het ook verenigbaar is met het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

De Commissie gaat ervan uit dat het terzake om een gevoelig gegeven gaat. Het vrij gebruik der talen is trouwens een door artikel 23 van de Grondwet beschermd grondrecht. Er dienen bijgevolg dwingende redenen te zijn om gegevens dienaangaande via het Rijksregister ter beschikking van het N.I.S. te stellen.

Uit de adviesaanvraag blijkt dat het N.I.S. de taalvoorkeur van de particulieren wenst te kennen, omdat het voor het versturen van de telformulieren onderworpen is aan de bepalingen van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en omdat die wetten, inzonderheid de artikelen 12, tweede en derde lid, 19, eerste lid, en 25, eerste lid, voorschrijven dat de daarin bedoelde diensten in hun betrekkingen met een particulier, wonend in een taalgemengd gebied, de door de betrokkene gebruikte taal gebruiken. De Commissie is van oordeel dat die regeling stoelt op een eerbied voor de vrije taalkeuze van de particulier. Het ontwerp van koninklijk besluit, dat ertoe strekt het N.I.S. over de taalkeuze van de particulieren in te lichten, streeft derhalve een wettig doel na.

De Commissie is verder van oordeel dat de ontworpen regeling adequaat is om dat doel te bereiken, en dat de aangewende middelen in een redelijk evenredigheidsverband tot het doel staan. In dit verband merkt de Commissie i.h.b. op dat artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat de bekomen inlichtingen uitsluitend gebruikt zullen worden voor het versturen van de telformulieren aan hun bestemmingen. Uit die bepaling volgt dat de bedoelde gegevens niet voor statistische verwerking gebruikt kunnen worden. A fortiori volgt hieruit eveneens dat die gegevens slechts bewaard mogen worden tijdens de periode die strikt noodzakelijk is voor het doel waarvoor zij aan het N.I.S. verstrekt worden. (vgl. advies nr. 85/014 van 24 april 1985, Parl. St., Senaat, 1984-85, nr. 873-2/3°, (27), p. 28, nr. 2.)

De Commissie stelt nog vast dat de geheimhouding van de bedoelde inlichtingen passend geregeld wordt door artikel 18 van de wet van 4 juli 1962, dat overtredingen op de plicht tot geheimhouding bestraft met de straffen bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek. (Zie ook verslag T. Declercq over het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, Parl. St., Senaat, 1984-85, nr. 873-2/3°, p. 4.)

Gelet op het voorgaande, is de Commissie van oordeel dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zich in beginsel niet verzet tegen het ontwerp van koninklijk besluit.

5. Volledigheidshalve weze nog opgemerkt dat de verplichting voor de gemeenten om de in het ontwerp bedoelde gegevens te verstrekken, voor hen geen verplichting inhoudt om die gegevens op te sporen (adviezen nr. 84/002 van 27 juni 1984, niet bekendgemaakt, en nr. 86/047 van 4 juni 1986, niet bekendgemaakt).

Dit betekent concreet dat de gemeenten niet verplicht kunnen worden de taalvoorkeur van inwoners op te sporen, indien deze daarvan niet uitdrukkelijk hebben doen blijken. Zulks is overigens geen beletsel voor de naleving van de taalwetten, omdat in een dergelijk geval, zoals door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar advies over het ontwerp wordt gesteld, uitgegaan kan worden van een vermoeden dat de taal van het gebied ook de taal van de particulier is, terwijl voor particulieren uit het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad de telformulieren in het Nederlands en in het Frans verstuurd kunnen worden. (Advies van 27 september 1990, nr. I, in fine.)

III. Artikelsgewijze bespreking

6. Artikel 1 bepaalt dat de gemeentebesturen van de gemeenten bedoeld in de artikelen 5 tot 8 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, "samengevat" op 18 juli 1966, ertoe gehouden zijn op 1 december 1990 "via het Rijksregister" aan het N.I.S. de taal mede te delen waarvan de particulieren zich hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd.

Om de redenen die bij de algemene opmerkingen werden uiteengezet, heeft de Commissie geen principieel bezwaar tegen die bepaling.

Zij stelt vast dat de bestemming van de in artikel 1 bedoelde gegevens het N.I.S. is, zonder nadere precisering, terwijl artikel 1 van het koninklijk besluit van 11 oktober 1984 enkel aan "de door de Minister van Economische Zaken gemachtigde ambtenaren" van het N.I.S. toegang tot de gegevens van het Rijksregister verleent. Hoewel het in beginsel wenselijk is dat de bestemmingen in beide bepalingen op dezelfde wijze omschreven zouden worden (advies nr. 86/047 van 4 juni 1986, niet bekendgemaakt), acht de Commissie zulks in het voorliggende geval niet vereist, gelet op het doel van de beoogde gegevensoverdracht en op het feit dat artikel 24 quater van de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek het N.I.S. in zijn geheel bepaalde rechten t.a.v. het Rijksregister verleent.

De Commissie suggereert de woorden "via het Rijksregister" te vervangen door "door toedoen van het Rijksregister van de natuurlijke personen" ("par l'intermédiaire du Registre national des personnes physiques"). Vanuit legistiek oogpunt lijkt het bovendien verkieslijk in de Nederlandse versie het woord "samengevat" te vervangen door "gecoördineerd".

7. Artikel 2 bepaalt dat de in artikel 1 bedoelde inlichtingen uitsluitend gebruikt zullen worden voor het versturen van de telformulieren aan hun bestemmingen.

Om de redenen die bij de algemene opmerkingen (nr. 4) werden uiteengezet, is de Commissie van oordeel dat deze bepaling een essentiële waarborg bevat voor de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

IV. Conclusie

8. De Commissie brengt een gunstig advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit.

De Secretaris,

De Voorzitter,

A. PIPERS

D. HOLSTERS